

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

THEOGNIS.

DIS MEGARENsis SENTEN-
tiae Elegiacæ, cum interpretatio-
ne & Scholijs Eliæ

Metrodori Vinetii. — *Praenferimus.*

A C C E S S B R V N T E T H O R V M
Poetarion opera Sententiosat

Phœcylidis	Rhiaci
Pythagoræ	Eratosthenis
Sollonis	Panyaſidis
Tyrtæi	Lini
Naumachij	Menecratis
Callimachi	Posidippi
Miltanermi	Metrodori
Eueni	Simonidis.

Seniorum libellus.

*Omnia in usum Scholarum collecta, ex ad ser.
bum conuersa per IACOBVM
HERTELYM Cu-
riacem.*

Adiecta quoq; est omnium uersio Latino
carmine à diuersis expressa.

Oὐ μέτ' ἀπαντός ἐγιν αὔτιοι πάθησαν.

B A S I L E A E.

*Digitized by Google
Digitized by Google*

وَالْمُؤْمِنُونَ

يَأَكُلُونَ مَا شَاءُوا

لَا يُنْهَا بَحْرٌ عَنْهُمْ

لَا يَنْهَا مُنْهَىٰ عَنْهُمْ

*AMPLISSIMIS, PIE-
ATR, PRUDENTIA, AC
eruditione præstantissimis uiris, D. Coss.
et Senatoribus Reipublicæ s. A. L.
VERELENTIS, Dominis ac pa-
tronis suis obseruandis.*

S. T. D.

Vandoquidem, uiri amplissimi, nihil animis hominum magis inhæret, quàm id, cui à teneris consuecunt: idque quod tenerum est, ut ait Seneca, proximis applicatur: universæ hominum societatis permagni interest, ut ab ineuntibus statim annis mortales optimis, quæ per totam uitam usui futura sint, affluescere discant. Quia uero ætatis imbecillitate iuuentus ad malum quàm ad bonum proclivior, minus considerat profutura ne an obfutura sint, quæ tractat: opus est, ut per adultiores, quibus cura ciuius qualicunque modo incumbit, à turpibus ad honesta, à uitijs ad uirtutum a-

a 2 moxem

E P I S T O L A

morem dederunt. Id autem nulla commo-
diore via, quam per liberalern institutionem,
feri potest. tanta enim eius uis est in utraq;
partem, ut nulla tam bona possit esse natu-
ra, quin illius quasi excolendae cura inter-
missa, uictiofa reddatur: nulla item tam ma-
la sit, quae non ad frugem liberali ac fidelis
institutione redigatur. Proinde cum adulta
hominum aetas ad omnia minus docilis tra-
stabilisq; sit, quam rudes illi iuuentutis an-
ni, qui instar cerei quamlibet impressionem
facile admittunt: tum generosi mores, ut il-
le ait, imbuendi sunt, cum tenerest animus:
tum optimis assuescendum, eaque descenda,
que nec gardinem, nec uim, nec louem i-
psum, ut Plato inquit, extimescant: que quo
que cum natus a salua enatare, nec a latro-
nibus eripi queant, cum ad quaevis cereum
adhuc est ingenium. Nam postquam annis
iam quasi dirigit animus, partim egrave, quo
rum prava consuetudine fuimus infecti, de-
discimus: partim, que nescimus, non nisi ma-
xima nobis inculcati difficultate possint.
Quod elegatissima metaphora hac respicitur
uidetur Ouidius:

*Que prebet latas arbor spaciantibus umbras,
Qo posita est primum tempore, uirga fuit.*

Tunc

DEDICATORIA.

Tunc poterat manibus summa tellure reuelari,

Nunc stat in immensum viribus aucta suis.

Hæc perita rerum antiquitas considerans,
quæ nihil non egit, ut Republicæ optimè
constitutæ in suo flore permanerent, iuuen-
tutem, ceu seminarium totius hominum
conuersationis, optimis quibusvis non tam
artibus & disciplinis, quam morum uitæ-
que præceptis imbuendam curauit. Non
ignara, & sine literis rudes inertesque, &
cum literis parum utiles fore homines, nisi
honestati uitæ quam primùm assuefierent.
Plus enim deficere quam proficere eum,
qui doctrina proficit, & moribus deficit,
præter Aristotelem, quotidiana docet ex-
perientia. Non autem quævis temerè, &
citra delectum, teneris puerorum animis
obtrudi passa est: sed eos autores, qui & pie-
tatem, & præcepta de motu virtutibus
continerent, proposuit. In quorum au-
totum numero, Poetæ, qui uel mira inge-
nij industria clarorum virorum egregia fa-
Eta in exemplum posteritati descripta reli-
quissent: uel quam breuissimis, maxime-
que illustribus sententijs doctrinam mo-
rum essent complexi, suo quodam iure fa-
cile primas obtinuerunt: unde & nomen

E P I S T O L A

Ilorum in maximo cultu, maximaq; ueneratione apud optimos quosvis extitisse non ignoramus. Plato, philosophie quidam sol, huiusmodi Poetas non dubitat nunc deorum filios, nunc prophetas appellare. Et tantū abest ut è Repub. sua ciceren (quod ijs fecisse legitur, qui diuina poetice arte ad lasciviam, turpesque amores abusū erant) ut & ipse testimonij eorum usus, & alijs exemplo suo præclarissima ipsorum monumenta euoluendi autor fuerit. Sicut eius rei locuples testis est honestissima creberimaque apud ipsum Solonis, Tyrtæi, Homeri, Hesiodi, & aliorum melioris notæ mentio. Soeratem, qui ipsius Apollinis oraculo sapiens pronunciatus est, Euripide Tragico familiarissimè usum esse, nemo nescit. μεσῶν θράσωντος ναὶ αὐτῶν αὔτηρις ab Hesiodo & Pindaro nuncupantur. Strabo autem lib. i. de Situ orbis scriptum reliquit, veteres τὰς ἀγάθας ποιητικὰς, ut omnium doctrinarum antiquissimam, philosophiam quandam perhibuisse. Quippe quæ à teneris nos unguiculis ad uiuendi rationes perducat, motes atque affectus edoceat, quæq; gerenda, declinanda ue sint, quadam cantus suavitate præcipiat. Et quod

D E D I C A T O R I A.

quò magis suam erga huiusmodi ~~ādūcē~~; ~~wom-~~
~~tas~~ gratitudinem testatam redderent, iuue-
nesq; ad bonarum rerum studia, morumq;
integritatem excitarent: statuis ac imagi-
nibus eos honestari, poemata ipsorum in
publicis Deorum celebritatibus, alijsq; con-
uentibus recitari, optimasque sententias té-
plorum foribus, tanquam Deo dignas, imò
ab ipsis Numinibus usurpatas, affigi, nec nō
aureis preciosissime materijs insculptas ad
omnem posteritatem conservari curauerūt.
Quemadmodum ex Platone, Xenophon-
te, Pausania, Plutarcho, Athenæo, alijsque
uetustissimis scriptoribus & iam dicta, & a-
lia plura de Poetarum excellentia & utilita-
te cuius obvia sunt: nec patitur epistolæ an-
gustia huic omnia referre. Etsi uero Christi-
anæ professionis homines, sinceræ Reli-
gionis Pietatisq; studium non ab huiusmo-
di autoribus, sed ex sacrosanctæ Scripturæ
fontibus petere debet, & possunt, ut quæ so-
la salutem & æternam beatitudinem per ig-
nōmē v c h r i s t i ueri Dei, ueniq; hominis meri-
tum credentibus paratam esse monstret,
præceptaque ad Christianam uitam utilia
copiosissimè præscribat: tamen Poetarum
quoque (qualium scripta iuuentuti propo-

E P I S T O L A

nimus) lectionem & usurpatam , & in non
contemnendo precio habitem , habeendam-
que esse , grauiſſima ſanctissimorum in Ec-
clēſia Dei uirorum exempla & autoritates
comprobant : quarum paucifimis , ob eos
qui parum dextrè de Poetis ſentiunt , in me-
dium proferre placuit . D. Paulum , elleatum
illud Dei omnipotentis organum , Poeta-
rum libros euoluiffe , & ut Clemens ait , ad
ædificationem curamque aliorum , tceſtimō-
nijs eorum uti non erubuisse , Sacrarum lite-
rarum ueritas testatur . Sic Act . 17. ubi IDEUM
effe probat , Aratum uetustissimum pioetam
citat . Cor . 15 . ex Menandro Comico malo-
rum consortia fugienda monet , quid prā-
uis colloquijs boni mores corrumpantur .
Cretensium mores Tit . 1 . ex Epimenide ua-
te Cretensi graphicè depingens ait : *πράτης αἱ
ψοῦ γαμικαὶ θηρία, γαγέρες αἷγα.* Gregorius Na-
zianzenus , ob excellentiam Theologus di-
ctus , scriptis poetarum mirè delectatiū est ,
& ſacrorum carminum uolumen posterita-
ti reliquit : quod non ſolum prieſtis temporī
bus propositum eſt pueris , ut Socrates So-
zomenus , Orosius & Eutropius ſcribunt , ue-
rūm etiam hodie à doctissimis uiris imeli-
cijs habetur . Quid de Iohanne Chryſto-
mo

DEDICATORIA.

mo Patriarcha Constantinopolitano sub Arcadio & Honorio Imp. anno Christi 401.
dicam, qui Aristophanis Comœdijs etiam
noctu pro puluino usus est? Quid de Eusta-
thio Thessalonicense, cuius etiam hodie e-
ruditissimi in Hometum, ingeniorum fon-
tem, commentarij extant? Neque mibi hoc
loco temperare queo, quo minus etiam D.
Basilij Cæsariensis, cui uirtutum splendor
Magni cognomen peperit, uerba adscribā.
de eorum Poetarum lectione, qui bonorū
hominum dicta facta ue narrassent: quales
præ cæteris fuerunt, Homerus, Hesiodus,
Theognis, Phocylides, Pythagoras, Solon.
Tyrtæus, & alij. Sic ergo in Admonitione
ad adolescentes, quo pacto ex gentilium
scriptis proficere queant, ait: ἐπὶ τούταις, παρα-
κενουσίν καὶ ποιηταῖς, καὶ λογοποιοῖς, καὶ ρήτοροι, παῖς πάσιν
αὐθεόποιοι δημιουρτέομ, οὐδὲν αὐτοῖς μείλιχος τρόπος τῶν τῆς ψυ-
χῆς ἐπιμέλειαν ἀφέλεια τις ἔσεσθαι. καὶ μετ' ὅλησφ. εἰ
μὴν οὐνὸν ἵστι ίατοις σικότης πρὸς αλλήλας ήτοι λόγοις, πεντά-
γορ αὐτοῖς αὐτῷ γένοιτο, εἰ δὲ μη, αλλὰ τὸ
γε παράλληλα βούτας καταμάθειν τὸ διαφοροῦν με-
τρόπον εἰς βεβαιώσιν τὸ διελτίου. Hoc est: Poetis &
oratorib. omnib. hominibus utendū, unde
futura sit aliqua utilitas, quę ad animę faci-
at edificationē. Et paulo pōst: Etsi nostrorū

P I S T O L A

sermonum atq; gentilium illa est conuenientia, nobis illorum ualde conferet noscencia: si minus, eos saltem simul conferendo differentiam discere licebit, cum ad mechanis optionem atq; delectum non parum comparatio ualeat, & inferiora saepe collata sint potioribus ornamento. Nec ab his dissentit Philo sapientissimus, dum libro de Agricultura, de puerorum studijs in hunc modum differit: φυτόνων ἐπ ταῖς μὲν οὐκέτι παιδινῆς ψεχαῖς μορθίνματα, ὡν δὲ καρπὸς αὐτὸς πειθαίσθαι. ἐγινέται τοῦτα, καὶ τὴν γεωργίαν καὶ αἰθαγωγίαν αὐτοῖς ἀποχούσι επιτάσσουσι, καὶ τῶν παρὰ σοφοῖς παικτῶν αὐτοῖς λόγις μελέτη, καὶ οὐ μόνα τοῖς ἐγκυρωταῖς παιδαῖς μεστή.

Quae uerba Latinis auribus sic sonant: Inferam autem primū in puerilis etatis animas, surculos, quorum fructus ipsas enutriat. Sunt autem hi, scribendi legendiisque certa industria, eorum quae apud sapientes poetas habentur diligens scrutatio, geometria, oratoriæ facultatis meditationio, & uniuersa liberalis musica. Atque haec quidem de Poetarum autoritate & lectione paucis attigisse, non planè ταῦτα sufficiat. Haud enim paré humectis suscipere m prouinciam, si ex singulis Christianis

D E D I C A T O R I A.

christianis scriptoribus (ut de gentilium mythologiis taceam) poetarum & laudes colligere , & osorum calumnijs occurtere conarer. Ego itaque tantorum virorum iudicio & consilio incitatus , iuuentuti , cuius informandae mihi quoque cura incumbit , hae in parte , quod ad optimorum poetarum studium attinet , labore quidem duro , animo uero non aegro consulere studio , cum hanc meam esse Spartam non ignorem . Mirificè enim peritæ rerum antiquitates , quæ ut Plato uult , κρέτισμαν απόκειται εγγυτόπερ , exemplum sequi , & quantum par est , alijs ad idem faciendum autor esse placet . Hac de causa , cum labores nostros , quos in Comicorum L. scriptis ab interitu vindicandis exhausimus , bonarum literarum studiosis non ingratos animaduerterem : facile , nuntquam satis laudati uiiri D. Ioannis Oporini , Compatrii ac amici mei obseruandi cōsilio acquieui , quo me , ut horū quoq; poetarum , quos hic damus , scripta collecta iuuentutis studijs communicare , incitauit . Theognide ergo γραμματεῖ , cum uerione & doctissimis sibi averti annotationibus , ex arbitrio D. Typographi , præmisso , reliquorum autorum omnium

E P I S T O L A

nium scripta ex diuersis hinc inde auctorib.
concessimus, congesta fideliter interpreta-
tis sumus, & ad puerorum captū quām pro-
ximè accommodauimus. Nec iuvenilibus
ingenijs iuuilem banc nostram operam fo-
re speramus. Castissima enim saluberrima-
que de moribus precepta proponit, quæ u-
sum non pœnitendum in omnes uitę huius
partes, si recte percipiantur, sint allatura. Pre-
terea Græcæ linguae (quæ comp̄tissima est
in his auctoribus) cum Latina collatio, non
parum emolumenti ad uberiorem eruditio-
nis theſaurum comparandū adferet: ijs præ-
fertim, qui alias uia magistri uoce deſtitu-
ti, ipſi ſibi præceptores eſſe in Græca litera-
tura coguntur: ut plures cōmodates, quas
præter iuniores etiam adulti hinc haurire
poſſunt, ſciens præteream. Non parum
tamen doctissima Stobæi interpretatio, un-
de non paucas ſententias transcripsimus,
nos iuuit. Versionem Latino carmine,
ſui cuique interpretis nomine præfixo, ne
alienis nos ornare plumis uideremus, ſub-
iecimus, ut Græcæ elegantiæ cum Latina
melius perſpiceretur conuenientia, ab ijs
qui iam absque cortice in Græco studio na-
tare queunt. Non dum carmine reddita,
pro

DEDICATORIA.

pro nostra tenuitate pedibus astrinximus,
ita ut quām proximè Græca sententia ex-
primetur. Alicubi lectionis uarietas
margini est aspersa. His omnibus eiusdem,
& non carminis, tamen argumenti libellus
Seniorum insertus est, ut quām absolu-
tissimam de moribus, totaque uita lauda-
biliter instituenda doctrinam, optimorum
hoc Poetarum Opus teneris puerorum an-
nis proponeret.

Hunc autem nostrum laborem, Vini am-
plissimi uobis inscribere, librumque Scho-
læ uestræ consecrare, maximè necessarium
duximus, ut sub amplissimo nominis ue-
stri patrocinio (quod quām exiguum er-
gabonarum artium cultores semper exti-
cerit, manifestius est quām ut nostro præ-
conio indigeat) tutus à maleuolorum, quo-
rum plena sunt omnia, moribus in com-
muniuentis usus prodiret: tum in
prīmo, ut grati tandem animi indicium, li-
cet exiguum, exhiberem pro innumēris Rei
publicæ uestræ in me beneficijs. Cum
enim puerilium studiorum partem non po-
stremiam Scholæ uestræ celeberrimè con-
stitutæ, sub optimis præceptoribus M.
C H R I S T Q P H O R O Hoffmanno,
8c

EPISTOLA

& T O A N N I S Tumulo (D. e. a. p. A. R. b. A. quila primatiam Ecclesiae curam gerente): feram acceptam: gratitudinis officium si debatur requirere, tam pro his, quam pro alijs citium uestrorum in me meritis, charitaceo hoc manusculo, cum aliud non esset, testatum omnibus reddere, memoriam humanitatis uestre nondum apud me sensuif-
fes si forte alij meo exemplo excitati, melio-
ra, nominique uestro amplissimo magia
conuenientia darent, & tandem ~~exagiat~~ turpisimum crimen à Christiano cœtu exu-
lare inciperet. Etsi uero per se satis exiguum est manusculum hoc, nec dignum quod
cām P. V. officijs conferatur: tamen, si pre
uestro fauore erga liberalia studia & iuuen-
tutis honestam institutionem, offendentis a-
nimū respexeritis non minus gratum cō-
fido futurum, quam si uel Colophonium au-
rum à me P. V. oblatum esset. Quæ spes
ne me fallat, per eam, qua omnes ~~pius~~ pro
prosequi soletis benevolentiam, etiam at-
que etiam ora Deus opt. maximus, & eternus
Pater Domini nostri Iesu Christi, P.
V. consilia & actiones ad sui nomine glo-
riam, & Ecclesiae, Scholæq; communem sa-
lutem dirigat, uosque omnes in sui agnitione

ne

D E D I C A T O R I A.

ne uera conferuet, Amen. Basileæ, ex Ludo
literario ad D. Petrum. 3. Calend. Febr. Quo
die, ut quidam uolunt, ante annos 1527.
Paulus Tarsoensis ad pœnitentiam reuoca-
tus diuinitatem, hostili in Christianos animo
deposito, christi dogmata amplexus
est: quemadmodum Lucas Act.
9. scripsit.

P. V.

deditissimus,
Iacobus Hertelius
Curiensis.

А И Р О Т - С 1 1 3 0

၁၃၈။ ၂၄၂။ ၂၅၀။ ၂၅၈။ ၂၆၆။ ၂၇၄။ ၂၈၂။ ၂၉၀။ ၂၉၈။ ၂၁၀။ ၂၁၈။ ၂၂၆။ ၂၃၄။ ၂၄၂။ ၂၅၀။ ၂၅၈။ ၂၆၆။ ၂၇၄။ ၂၈၂။ ၂၉၀။ ၂၉၈။ ၂၁၀။ ၂၁၈။ ၂၂၆။ ၂၃၄။

E L I C S VINETVS

Santo Lectori.

v m ocij plurimum anno su-
periore apud Franciscū San-
gelasium Engulismensis Ec-
clesiae Decanū, uirum cùm
generis splendore, tum inge-
nij dexteritate apprimè nobilem, nactus
fuissem: id totum, quantum per aduersam
ualentudinem licuit, in iucundissima Græ-
corum poetarum lectione à me cōtritum
est. qua quidem in re consilium eorum lu-
bens secutus sum, qui antiquos scriptores
colegendos ordine censem, quo & uixe-
ruat, & scripserunt: quod recentiores à ue-
ruchtioribus semper habeat quidpiā, quod
non facile intelligas, nisi prius illos dili-
genter legeris. Perlectis igitur, quorū fuit
copia, ueruissimis quibusque, cuiusmo-
di sunt Homerus & Hesiodus, Theogni-
dem tandem in manus sumpū: cuius sen-
tentias licet graues esse nō dubitarem, eo
tamen intellectu mihi faciles fore spera-
bam, quod crederé nihil esse illic quod à
posterioribus, quos aliquando legeram,
non fuisset luculentius tractatum. Verūm

b uixdum

E L I A E V I N E T I

vixdum è portu solueram, cum tot subit
emergunt scopuli, tõ statim obortæ nu-
bes, cœlumq; diemq; cripiunt oculis, ut
proposito facile his deterritus fuisset, ni
cupido huius conficiendi aquoris me pa-
nè obstinata jam inde sepiisset, ex quo pri-
mùm à preceptoribus meis, Aristotelis ap-
liorumq; veterum scripta prelegi mihi co-
pta fuerant, quæ huius poetæ sententia ue-
luti suauissimis flosculia inspersa essent.

Cum igitur pergere obfirmato prossus
animo certum esset, quæ ad tam difficultem
periculosaq; rem conficiendam condu-
cere uisa sunt, ea diligenter omnia adhibui,
cuiusmodi suat cum uariorum codicis,
locorumq; ex eodem autore ab alijs scri-
ptoribus citatorum diligens collatio:tum
syncerum & acre amicorum meorum, ui-
torum doctorum, unà cum meo, iudiciū:
inter quos Petrus Panætius, & Iacobus
Gupylus, facile principes, qua quidem di-
ligentia abscis, abiectis, transpositis mul-
tis, effectum tandem est, ut in instituto satis-
fecerim meo, perlegerim bonum poetā,
eorumq; quæ in eo corrupta erant, bonam
magnumq; partē obiter castigauerim. Ce-
terum cum in eo totus essem, Ioanni Lo-
doico

doico Tiletano, typographo diligentissimo, rem patefeci, cū in eius bibliopolium, quærendi ex eo exemplaris gratia aliquā domine cōtulisse: quam ubi intellexisset, rogauit uehementer, ut si quid haberem in eum autorem, quem esset brevi excusurus, communicarem: me sibi, studiosisq; omnibus gratum facturum. Id autem per facilem impetravit ille, quando in eunte hac æstate huc ueni. cādide lector: cui in tuam gratiā publicandū tradidi, quicquid fuit nostri in Theognidem laboris. quē autrem utinam tam totum restituere omnino potuisssem, quām cupiebam. Is enim tam depravatus fuit, tam lacer, tam mancus, ut nulla diligentia, nullo labore, nullis deniq; quantislibet uigilijs id prēstare potuerim. quæ res in causa est, ut in Latinum sermonem à me conuersum non habueris. Quod reliquum igitur hīc desiderabitur, id ab alio interim dum fœlicius expectabis, nostro hoc labore, quantulusq; est fruaris, eumq; boni consulas uelim. Vale, Lutetiæ. Calendas

Sextil 1543.

b > THEO:

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

AVDACITY LAYS.

Non memorādus mibi uir, nec in precio habēdus
 Seu uirtutis pedū seu gratia lucte: (uidetur:
Neque si Cyclopum habet magnitudinem et robur,
 Et currendo uincat Thracium Aquilonem:
Et forma sit uel ipso Tithono præstantior,
 Et locupletior quam aut Midas aut Cinyras reges:
Neque si Tantalicem Pelopem regno uincat,
 Lingua mea; Adrasti suauissimam habeat.
Neque si gloria omnis præter bellicam fortitudinem habeat;
 Non enim uir bonus est in bello,
Si non sustineat cedem uidere cruentam,
 Et proprius hostem stare cupiat.
Hec uirtus est, hoc optimum inter homines premium,
 Et maximè decorat uirum iuuenem, à quo geritur.
Commune hoc bonum est ciuitati, et uniuerso populo,
 Si quis uir progressus inter pugnantes in prima acie
Costater, turpisque fugae prorsus obliuiscatur (maneat,
 Vitam et animum patientem obijcetas pericula.
Animetque ad mortem obcuntem proximum uirum astas:
 Hic uir bonus est in bello.
Statim uero hostium in fugas uertit phalanges
 Aferas, suaque industria prelii fluctus regit.
Ipse autem in prima acie prostratus chara amittit uitam,
 Ciuitate.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΥΡΤΑΙΟΤ.

τοῦ πολεμικῆς ἀρετῆς.

ΕΙΚΑΙΝΟΣ ΤΟΛΜΗΣ.

Oυτ' αὐτὸν μηδείμαν, οὐτ' οὐ λόγῳ αὐδίραζεῖσθαι,
ὅτε πολέμων αρετή, οὐτε πακλαυσμοσιώνεις.
ποτὶ εἰ πυκλώπων μηδὲ ἔχει μέγεθός τε βίδεν τε,
υπών ἡ θέων θρηνούμενον βορέουν.

ποτὶ εἰ τιθωνοῖς φυλίν χαρέσθρος εἴη,
πλευτοῖς ἡ μίσια καὶ * κινύρασι πλέον.

ποτὶ εἰ τανταλίδιοι πέλαποι βασιλούτορος εἴη,
γλωσσαν δὲ καὶ γένετα μελιχόγυρων ἔχει.

ποτὶ εἰ πάσαις ἔχοι λεξαν, πλινθόεις αἱλάκης.

ἢ γε αἰκήρ αὐγαθὸς γίγνεται σὺ πολέμω,
εἰ μὴ τετλαίη μηδὲ ὄρθρον φόνου αἴματόγντα.

καὶ οὐδιώντι σφέγγοισθεντος ἐγγένθεντος.

ποτὶ αρετὴν τόδι τεθλορούσιν αὐθρώποισιν ἀγασθόρ,
πάλισθόρ τε φέρειν γίγνεται αὐδεὶνέω.

ἔων δὲ ἑδλοὺν τότε πόλει τε παντί τε πόλιμω,
οὐδεὶς αὐτὸς λιαβᾶς εἰς προμάχοντι μούνη

πωλειμέως, αὐχεῖσθεντος ἡ φυγῆς ἐπιπάγχυν λάθιται,

ψυχὴν καὶ θυμὸν τλήμονα παρβίημυνος.

Θαρσούντης πεσεῖρος πλισίοις αὐδίρα παρεγγάστις,

ὅτος αὐτὸς αὐγαθὸς γίγνεται σὺ πολέμω.

αὐταὶ δὲ πανσυγνέων αὐδίρων ἐπρεψεῖ φάλαγγας

τρηχεῖσθε, πανδὴ τὸ ἔχειθε κῦμα μάχης.

αὐτὸς δὲ εἰς προμάχοντι πεσσῷ φίλορος ἕλεστε θυμὸν,

* αἰ. μετέριον
βάσιον.

αἴσιν,

Ciuitatem, et populos, et patrem honestans:
 Multis per peccus et scutum rotundum uulneribus,
 Et per thoracem ab anteriore parte fauciatus.
 Hunc uero lugent parcer iuuenes, senesque; (tur.
 Et graui desiderio tota ciuitas funus ipsum prosequi
 Huic sepulchri, et liberi inter homines preclari sunt.
 Itemque; nepotes, et omne posteriorum genus.
 Nunquam eius bona gloria interit, neque nomen ipsum:
 Sed quamuis sub terra sit, manet immortalis.
 Quem se fortiter gerentem, manentque; et pugnare,
 Pro patria et liberis uehementer Mars pereuerit.
 Quod si fugerit sorte mortis longum inducetis soporem,
 Et uictoria potitus splendida gloria pugnae auferat.
 Ipsum ex equo omnes iuuenesque; senesque; colunt,
 Multisque; iucundis affectus ad orcum abit.
 Senescens autem inter ciues preccellit, neque quis illum
 Lædere, nec irrcuerenter nec iniuste cupit.
 Omnesque; in sedibus iuuenes simul et aequales
 Loco cedunt ei, quique; maiores natu sunt.
 Huius igitur uirtutis ad summum peruenire, nunc alijs
 Nitatur animo, non remittens bellum.
 Eiusdem: alias Callini.
 Quamdiu torpctis? quando strenua babebitis animam
 O' iuuenes: an non uerminai uicimos,
 Ob tantam ignauiam? In pace autem uobis uidemini
 Sedere: sed bellum totam regionem infestat.
 Quis scutum aliquis arte in prælio hosti obtendat:

Et

καὶ τὸν καὶ λαῖς καὶ τοιτέρῳ σύκλειστος
 πάλαι οἰκὴ τοῦ βρόντου καὶ σταύριος ὑμφαλοφοροῦ,
 καὶ οἰκὴ θόρηκος πρόσθιν εἰληλαχυρούς.
 τίνι δὲ οὐρανογονιμὸν ὄμοιος νέος, οὐδὲ γοργοτες,
 αἴρυχλίν ἢ πτέρυψ πάσαις οὐκινή τόλις.
 καὶ τόμβος, καὶ παιδίς σὺν αὐθρωποις αἴρυχλιμοῖ,
 καὶ παιδικού παιδίς, καὶ γυνός ἐξοπίσω.
 οὐδέ ποτε πλέος εἰδλὸρ ἀπόκλυνται, οὐδὲ ἔνομι αὐτῷ,
 αἷλλος ὑπὸ γῆς πέρι εἰδὼρ γῆγενται αἴθανάτος,
 ἀλλὰ τινὲς αἴρησανται, μονοντά τε, μαρνάμοντε τε
 γῆται τε καὶ παιδικού βῆρος Αριτσόν.
 εἰ δὲ φύγοι μηδὲν οὐραταυλεγέος θυμάτοιο,
 τικῆται δὲ αὐχμῆς αἴρασσον εὐχος ἐλοι.
 παῖτες μὴ τιμῶσι μηδὲν νέοι, οὐδὲ παλαιοί,
 πάλαι ἢ τοῦ πατέρα παιδίου δράχεται εἰς αἰδίλιον.
 γεράκοισι μὲν αἴρουσι μεταπέπει, οὐδὲ τις αὐτὸρ
 βλάπτειν, οὐδὲ αἰδίος, οὐδὲ δίνης ἐθελει.
 παῖτες δὲ οὐ θάνατοι μηδὲν νέοι, εἰ γένεται αὐτὸρ
 ἄποστολος ἐν χώρης, οὐ τε παλαιότεροι.
 πάντης οὐδὲ τις αὐτὸρ αἴρεται εἰς αἰρετον μείδαι
 περάθω, θνατὸν μη μεθεῖται παλέμοις.
 τῇ αὐτῷ, η Καλλίν.

μέχρις τον κατέκαιστε, πότερ ἀλιμονεῖτε βυμάρ,
 οὐ νέοι; οὐδὲ αἰδίος αἱμφιτράπτυσσονας
 αἴτε λίλιν μεθιούστε, σὺν εἰρήνῃ δὲ ποκεῖτε
 καθαί, αἴταρ πόλεμος γαῖαν αἴπασαν ἔχει.
 * εἰν τις αἰσιδικίδω σιντιθίως πολεμίζων.

* Hic he-
xametrū
D. Came-
tarius de
fuo sup-
plicuit.

Et aliquis moriens ultimò iaculum emittat.
 Honori enim est & ornamento uiro pugnare
     Pro patria & liberis & tenera uxore
 Aduersus hostes. Mors autem aderit, quando cunq;
     Parce destinauerint. Sed age quispam rectâ perga*t*
 Extenso in altum gladio, & sub scuto forte pectus
     Foueat, cum primum incipit committi pugna.
Non enim mortem effugere fatale est
     Virū, neq; si à maioribus immortalib. genus ducat.
 Sæpe quis elapsus è pugna, sonituq; telorum
     Evasit, sed ipsum domi fatalis mors apprehendit.
 Atq; hic sanè nec amicus est populo, nec gratus:
     Illū uero magnus et paruus deflet si qd passus sacrit.
 Vniuersus enim populus uirum fortē desiderat
     Defunctum, uiuentem uero instar semidei colit:
 Nam corā intuentur illum uelut turrim:
     Quippe solus multorum æquat faci*m*ora.
         Eiusdem.
 Veruntamen Herculis genus inuictum estis:
     Confidite, nondum iouis facies auersa est à nobis:
 Nec hominum turbam formidetis, aut metuatris,
     Quin rectâ quisq; hostibus scutum obuerat
 Inuisam amissuris animam, mortisq; nigrum,
     Sed solis splendori gratum subiturus fatum.
 Nostis enim quām grauia sint Martis luctuosi opera,
     Nostis etiam impetum permolesti belli.
 Et quandoq; fugiſtis ipſi, quandoq; alios fugiſtis,

ταῦτις ἀποθνήσκωρ ὑγεῖτ' ἀκοντισάτω.

τιμῶντες γαρ ἐστι τὰς σύλλαβας αὐτοῖς μέχισται

γῆς πέρι, καὶ ταῖς παισί, πατέριν τὸν ἀλέχο

μνομένους θεάντος λέπτον ἔσεται, ὅποτε κηρύξῃ

μοῖραι ἐπικλέωσος, ἀλλά τις ιθὺς ἵτω,

τύχος αὐτοχόμονος, καὶ ὑπὸ αὐτοῖς αἴλιμορύτορ

ἔλεσσι τὸ πεζῶτον μιγνυμένος πελίμο.

γαρ ταῦς θεάντος γι φυγὴν εἰμαρμένην ἐστίν

εἴναι διπλόν εἰ προγόνων ἡ γενέσις ἀλεγάστωρ.

πολλάκις Ληστῆται φυγὴν ποὺς δίξπορος ακιντώρ

δρίχεται, εἰ δὲ οἷων μοῖρα πίχει βανάνται.

ἄλλος ὁ μὲν ὄπειρος διοικῶν φίλος, δὲ Ἰωβελεύος.

τὸν δὲ ὀλίγος συνάχει, καὶ μέγας, μηδὲ τι πάθει.

λαῷ γνώμην παντὶ πόθος πρατερόφενος αὐτοῖς

θυκίσκοντος. Γίνωρ δὲ σχέσις ἡμιθεώρ.

πατέρι γαρ μηρού πόθος εἰφθαλμεῖται ὄρθιστο,

ὅπειρας γνώμην πολλῶν μετέντενει.

Τὰ αὐτά.

Ἄλλος Ηρακλῆς γνώμην ποτε γένεσις ἐγένετο,

θεραπεῖται, ποτε δὲ τοῖχον ποτε πάχεια.

μηδὲν εἰδρώμενον πληθεῶν θαυμάστε, μηδὲ φοβάσθε,

ιθὺς δὲ τὸ εμάχειτον αὐτοῖς αὐτὸρ ἔχεται,

ἐχθρὸν μὲν τυχεῖν θεονομος, θεάντος ἢ μελάντε

αὐγαῖσι μηροῖς τελίντο φίλας.

Ἔτι γνώμης αἴρεται πολυπλούτος ὄργυς αέροις,

εἰ δὲ ὄργην διλέπειται αἴρυκλέσι πολέμοι.

καὶ μετὰ φονγόντωρ τι θυκόντωρ τὸ γενέθλιον,

φέρεται.

Juxenes, utrumq; satis experti estis.
Nam ex illis qui audent una persistentes
Cominus in hostes aduersus impetum facere,
Perpaci occidunt, retroq; seruant populum:
Timidorum autem virorum omnis perit virtus.
Vix autem aliquis uerbis explicare posse,
Quanta incurvat mala, uir qui se turpiter dederit.
Ignominiosum namq; est tergum sauciare
Viri fugientis in aduerso prelio.
Turpe quoq; est cadaver in puluere prostratum,
Aq; ergo hastae cuspide vulneratum.
Sed progressus quispiam manest firmus utroq; pede
Terrae in fixo, labia dentibus premordens:
Femora & tibiae inferne, nec non pectus humerosq;
Latit clypei umbone contingens.
Dextra uero manu ualidam hastam torqueat,
Terribilemq; in capite cristum excutiat.
Fortis aggrediens facta discat bellare,
Nec a telis procul absit clypeum gerens.
Sed congregens quispiam, cominus longa hasta
Vel gladio percussurus, socium sibi accipiat.
Pedi iungens, clypcumq; clypeo admouens,
Nec non cristam & iste, gladiumq; aptans galce.
Pectori q; obuerso pectore contra hostem pugnet,
Vel gladij capulo, uel hasta prelonga arrepta.
Vos autem leuis armaturae milites sub scutis aliunde alij
Trepidantes, grandibus pugnate lapidibus,

ὡντει, ἀμφοτέρων δὲ οὐ πέρον καλάσκεται.
 οὐ μέν γαρ τοιμῶσι ταῖς ἀνάλογοι μεμοντει,
 εἰς τὸν αὐτοχθόνιον οὐτε πρεμέχθει ιεύσαι,
 ταυρότροις ἐπηρούσι, σάδαις ἢ λακόν σπίσαι,
 τριταῖταιρος οὐδὲν πᾶται πόλωλαν' αἴρεται.
 οὐδὲν δέ οὐ ποτε ταῦτα λέγων αἰνίσσειν ἔπαιδα,
 οὐδέ, αὐτοχρόνος τάθη, γίγνεται αὐτοὶ πακά,
 αγγαλέον γαρ ὅπιδε μετάφρεσμόν εἴτε μαῖζεν
 αὐτοὺς φύγοντος οὐδίων πολέμῳ.
 αὐτοὺς δέ εἴτε νένος πατακέμυνες σὺ πονίκοι
 πάτον ὅπιδε αὐχμῆιοις τέλλοις ἐλιλαμοίοις.
 οὐλάτις σὺν θεοῖς πατακέμυνες
 σπειρυθεῖτε πάντες, χαλος ὁδίσοις πλακώμενοι.
 μηρός τε πνύματος τε κατώ, καὶ στρίψα πάντας
 αποιδος σύρεις γαστρὶ παλυψάμονες.
 Αεριτορῷ δέ σὺ χειρὶ τιναξέτω ὄβριμον ἐγχος,
 πανείτω ἢ λόφον μετρὸν ὑπόρη πεφαλῆς.
 Θράμαρος οὐ σέρματος ὄργυα μειδασπέδω παλεμίζει,
 μηδὲν διπτὸς βελέων ἐσχέτω αποιδὲ ἔχωμεν.
 οὐλάτις εὐγγὺς ἴώμενος, αὐτοχρόνος εὔχει μακρῷ
 ἀξίφει ὑπάρχων θάλιον αὐτῷ ἐλέτω. (σατ.,
πάντα παδασταῖς τοδιθείσι, πάντα εἰς αποιδος αποιδὲ ὄργειον
σὺ ἢ λόφον τε λόφων, καὶ πινοῖν πινεῖν,
καὶ σέρρον σέρρων παπαλημούσιος αὐτοὶ μαχέσω,
ἀξίφεος πάντει, ἢ μήρη μακρὸν ἐλάωμεν.)
 οὐ μέντος οὐδὲ γυμνῆτες ὑπὸ αποιδος απλοθόρος ἀλλα
 περισσότεροι, μεγάλοις βάλλεται χορυαδίσιοι,
 η διάραστος

Hastasq; laues contorquete in hostes,
Vestram prope armaturam permanentes.

Eiusdem.

Præclarum est, in prima acie si occidat
Vir bonus, pro patria sua pugnans.

At qui arbore sua pingui busq; aruis relictis
Mendicare cogitur, omnium est miserrimus:

Cum chara matre uagans, et sene parente,

Cumq; parvulis filijs, et adolescentula uxore.

Inuisus namq; erit ali quoscunq; peruenierit,

Indigentia uictus et odiosa paupertate.

Genus suum infamat, et formam decoram turpat;

Omnis generis anxietas, et mala cum sequuntur.

Tandem sic errantem hominem nulla (decori) cura

Afficit, nec pudor ullus in posterum est ei.

At nos animo forti pro terra hac pugnemus, et probe
Moriamur, ne quaquam uitæ parcentes. (rīs)

O' iuuenes, arcte in uicem iuncti pugnate,

Neg; turpis fuge, aut timoris initium facite.

Sed magnum fortemq; concipite animo impetum:

Nec pugnantes aduersus hostes uitæ rationē habete.

Veteranis autem, quorum genua non amplius sunt agit;

Grandæuis relictis ne fugite. (līa,

Turpe enim est, si in prima acie prostratus

Iaceat ante iuuenes vir senior,

Candidum iam babens caput, barbamq; canam,

Animam efflans fortem in puluere,

Crucifixus

Ἄρα τε γεγονός ἀκοντίσοντες εἰς αὐτὸς,
ταῦτα παντάκια πλησίον ἰσάμονει,
τὰ δὲ αὐτὰ.

τιθυέμεναι γαρ καλέρι εἴπι προμάχοισι πεσόντα
αὐτοῖς αγαθοῖς, ποτὶ δὲ πατέροις μαρνάμενοι.
τὸν δὲ αὐτὸν προδιπόντα πέλειρ καὶ πίονας ἀγρός
πλωχόνειρ, παντωρίστηστον,
πλαζόμενοι σὺν μητρὶ φίλη καὶ πατρὶ γέροντι;
παῖσι τε οἷς μικροῖς, καρποῖς τῷ ἀλόχῳ.
ἀχθεός μεν γαρ τοῖσι μετέστηται δέ νέν ίκκται,
χρηματούνη τὸν παῖδα διγόρην πίστιν.
αἰχμάτε γενίσ, πατέρα δὲ ἀγαθὸν εἶδος ἐλέγχει,
πάσῃ δὲ αἴθυμία καὶ πανότης ἐπειται.
εἴθ δέ τοις αἰδίροις τοι ἀλώμανον διέμεινερ
γιγνεται, δέ τοις αἰδίωις εἰς ὅπιστο τελέθει.
δυμῷ γῆς πέρι τῆσδε μαχάμενοι, καὶ περὶ ποάλων;
θυησομένην, φυχέων μηνέτι φειδόμενοι.
ἄτεοι, αὖτε μάχεσθι πάρα πλαστοῖσι μουσούτες;
μηδὲ φογῆς αἰχμᾶς αἴρετε, μοής φένε.
ἄλλα μέγαν ποιεῖτε καὶ πληνίμονι εἰς φροσὶ θυμόρ;
μηδὲ φιλοφυχεῖτε αἰδράσι μαρνάμενοι.
τὰς δὲ παλαιότεροις, ὡρὶ μηνέτι γένεται τὸν πλαφρόν,
μηδέ παταλέποντες φύγετε τὰς γέρας.
αἰχμῷρ γαρ δὲ τότο μετὰ προμάχοισι πεσόντα
καὶ οδαὶ πρόθενεν αἴδρα παλαιότεροι,
διὸ λοικὸν ἔχοντα πάρι, πολύον τε γενίσιον;
θυμὸν ἀποπνέοντες αἴλιμον σὺν πονίν,

Cruenta charis manibus pudenda tegens,

Quæ oculis intueri est turpe et indignum est,

^t Forte pa. Et denudata corpora: t iuuenes autem prorsus deceperunt
rēthes in-   ut pubertatis flos sit eis pulcher *.
cludenda   viris quidem mortalibus, et mulieribus uisu amabilis
sunt *

Est, uetus adhuc, strenuus aut, si in prima acie cecide
Sed progressus ad pugnā q̄ spīā māeat utroq; pede (rit.
Tertio infixo, labia denubus premordens.

PINIS CARMINUM

Tyrrixi.

EX NAVMACHII SCRIP-
ptis Sententiae.

Pulchritudine sancta est, corp, castū babere, intactūq; me
virginē, et puris semper cogitationib. deo. (ncre
Nec onus circa laboriosa illa gestante, (lectari
Neq; dolores trementem suffiriosos Lucinæ:

Sed permanere quasi regnum imbecillium mulierum,
Oculum animæ splendidum ad eam uitam erigendo,
In qua gloriose ueræq; sunt nuptiæ, ubi commixta
Duinis uerbis lumine plena meditationes parit.

Quod si te alienæ uite desiderium capit,
De ista quoq; presciēs dicam, quō te oporteat cōficerre
Navigationem, ut aiunt, secundam animo leto.

Hic tibi sit maritus, quem parentes decreuerint;
Et si fuerit prudens, felicissima es: sin aliter

Virum

πίμετιςν οὐδεὶς φίλοις οὐ χρήσθη ἔχοντα,
αἰγρά τά γ' ὁφθαλμοῖς πάντες οὐτὸν ίδειν,
καὶ χριτούμενοι τούτοις τένεσι γέπονται
ὅφρ' ἔπει τῆς ἀνθετοῦσαν αὐτος ἔχει.
πρόδροσι μὲν θυντοῖσιν ίδειν, δραστὸς γέγονται
ζώσκωρ, παλὸς δὲ σὺ προμέχοισι ποσθρόν.
ἄλλες τις σὸν διαβήσει μεντετῶ ποστρόν μηφοτέροισι
περιχθεῖσι επὶ γῆς, χαλος ὁδοῖσι δικιώματα.

ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ

Τυρτάν.

ΕΚ ΤΩΝ ΝΑΤΜΑ
χίσ, γνωμικὰ.

Kαλὸς μὲν, δέμας σύγνευτος ἔχει, αδημάτα τε μίμησι
παρθενικὴν, παθαροῖσι τὸντο μελεδίμητον χαίρει
μητερούλητων λαγύδων πέρι φέρειον σύγναν, (ρημ.
μήτε πόνον τρομέασαν σύγάσουν εἰλειθύης·
αλλ' οὐδεις βασιλικαν διφωρεῖται θυλυτόρατων,
ψυχῆς ὄμητος φανερὸν ὑπόρθρον τοιούτοιο χένονται,
σύνθα γένεμοι πεδινοὶ πολιούχοις, σύνθα μηγάσαι
θιασεσίοις ἐπέεσι νοήματα φένει τινῆσι.
εἰ δέ σε πολιούχον τούτος βοιότουο μιχάλε,
καὶ τῦτο προδακεῖς δρέω, πῶς γέγονται πορῆσαι
τὸν πλουτὸν, ὡς φασιν, τὸν δισύντορον σύνφρονι θυμῷ.
ἔστωσι τόσοις δέος, ὅμηρος πρινωσι τοιῆσι·
πάρει μὲν ἐν τοιντὸς, σύν μακαρτάτην εἰ δέκην δῆλως

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

E' TYRTAEO, CLAVD. MON-
sello interprete.

Non ego uel cursus, uel claræ nomine luæ,
 Commemorare virum nec celebrare uelim:
 Nec si corporeis Cyclopis uiribus æquet,
 Et celerem currens anteuoleat boream:
Nec si Titbono fuerit formosior ipso,
 Sitq; Mida longè ditionis, aut Cinyra:
Nec si uel Pelope audaci mage regius esset,
 Linguaq; Adrastæ plena leporc fluat:
Nec si laus omnis foret huic, nisi bellica uirtus:
 In bello quoniam strenuus esse nequit,
Si non sustineat cædem spectare cruentam,
 Conferat & denso primus in hoste manum.
Illa quidem uirtus, atq; optima præmia ferri
 A iuvene ingenti nec sine laude solent.
Spes & la salus populi est totius, & urbis,
 Qui primos inter continua arma gerit:
Nec fugere omnino didicit, nec uertere terga,
 Audaci est animo: cuncta pericla subit.
Hortaturq; mori socium, & discrimina ferre,
 Ille uir in bello strenuus unus erit.
Iamq; hostile premens magna ui contudit agmen,
 Rexit & arbitrio nobile Martis opus:
Ac tandem occubuit confossus in ordine primo,
 Nobilitans patriam, nobilitansq; patrem,
Postquam ictus crebros dissecto umboq; recepit,
 Undiq; uulneribus saucia membra gerens.

Illum omnes pariter deflent iuuenesq; senesq;;
 Et summa exequia urbs pietate facit.
 Multis bonos tumulo, natisq; rependitur eius,
 Et sibi illorum, quæ genus inde trahet.
 Non decus illius, celebris nec fama peribit:
 Immortalis enim est, sic licet in tumulo,
 Quisquis in arma rucis, nec saeo à Marte recedens;
 Pro patria & natis fortiter occiderit:
 Si uero incolamis mortem uitarit acerbam,
 Retulceritq; sua parta trophyæ manu,
 Illum omnes pariter decorant iuuenesq; senesq;;
 Et bona percipiens plurima laetus obit:
 Affectus senio toti gratissimus urbi est,
 Prorsus & bunc ipsum lædere quisq; cauet.
 Turba senum iuuenumq; loci concedit honorem,
 Nullus & aequalis se æquiparare uelit.
 Ergo aliquis tantæ uirtutis tangere culmen
 Cometur, toto pectore bella petens.
 Eiusdem, uel Callini.
 O iuuenes, quid uult sibi tanta ignavia! ubi nam
 Sunt animi? num de finitimis rubore est.
 Segniatem ob uestram? secura pace potiri
 Creditis: at bello patria tota tremit.
 Quilibet audacter maioria surgat ad armas
 Atiq; aliquis moriens ultima tela uibret.
 Pro patria pulchrum est, natisq; & coniuge chara
 Puignare, & ualida bella ciere manu.
 Mors aderit, cum fata uolent. iam quis milii recta
 Prodeat in pugnam, cum ciuò cœpta fuit,

Tollens

Tollens terribili gladium uirtute, tegensq;

Fortia prægrandi pectora sub clypeo t
Effugere baud ulli mortem conceditur, et si

A superis ortum duceret ipse suum.

Sæpe quis à bello, telisq; reuersus, ex hoste,

Repperit in proprijs adib; exstium:

Nec tam hic gratus populi est, nec amabilis ullus:

Illum autem deflet cum iniore senex.

Quippe sui desiderium post fata relinquit

Fortis, at in uita est semideo similis:

Conspicitur siquidem ueluti fortissima turris:

Nam quæ multi agerent, omnia solus agit.

Eiusdem.

Alcidæ sed enim genus insuperabile, fortis

Est animo: nondum flexa louris facies.

Vos ne turba uirum, densus ne terreat hostis:

Omnis in aduersos obuia tela gerat.

Inuisamq; adeò statuens abrumpere uitam,

Præcipiti cursu malit obire semel

Nostris enim quām sint borrentia prælia Martis,

Nostris ex armigeræ quanta fit ira deæ.

Terga cecidistis partim, partimq; fugati

Estis, ex experti scitis utrumq; fatus:

Qui perstant simul, ex primi certamina tentant,

Audentes animo cominus armis equi,

Per pauci moriuntur, ex a tergo aquila seruunt:

Ait hominis timidi gloria tota perit.

Vix mala quis uerbis perstringere singula posuit,

Quæ uir, qui in bello turpis gessu, habet.

Nempe

Nempe ingens ignominia est, fugitare parantis
 Letali gladio terga secare uiri:
 Turpe et puluera stratum tellure cadaver,
 Dorsa gerens crebris saucia vulneribus.
 Progrediens aliquis maneat pede firmus utroq;
 In terra. Stricto dente labella sremens;
 Et latum obiens clypeum protendat ad iactus,
 Qui femora atq; humeros, peclis et omne tegat:
 Atq; manu dextra robustam torqueat hastam,
 Et summo pendens uertice crista tremat.
 Fortiter arma mouens, bellandi exerceat artem:
 Nec procul a telis perstet babens clypeum.
 Congrediens aliquis gladium vibrando, uel hastam,
 In pugnam, socium cominus accipiat.
 Cum pedibusq; pedes, cum scutis scuta coaptans,
 Cum crista crista, cum galea galeam:
 Et pectus iungens cum pectori, pugnet in hostem,
 Sive tenens hastam, sive tenens gladium.
 At uos, qui leuibus nudi trepidatis in armis,
 Grandia præualida mittite saxa manus:
 Atq; boyles contra teretes torqueat sagittas:
 Nec quis ab armatis ausit abesse uiris.

Eiusdem.

Gloria magna uiri est, qui primus ante phalangas
 Occubuit, patriæ nomine bella gerens.
 At miserum est, aliquis patria cum pulsus et agris,
 Mendicans uictum querit ubiq; suum,
 Et char'a cum matre, sene et genitore negatur,
 Vxo rem iuuenem et pignora parua trahens.

Namq;

Namq; odiosus erit, quamcumq; migrarit in urbem,

Vt qui pauperiem pergrauet gestet onus.

Et genus infamat, & formæ turpat bonorem:

Deniq; & anxietus & dolor omnis adest.

Atq; uiri tandem per tot discrimina tracti

Quis pudor? aut que animum tangere cura potest?

H. is nos pro patria, & natis moriamur in armis,

Nec uitam metuat perdere quisq; suam.

O iuuenes propè conferti! Mauoris obile

Prælia, nec turpi uertite terga metu:

Audaces quin eſte animis, & pectore forti,

Inter pugnandum nec sit obire graue.

At que si iam nec membra uigent, & quassa pedum uis,

In bello pudeat deseruisse senes.

Infame hoc & turpe nimis, iuuenum ante ceterum,

In primis senior si cadat agminibus:

Canos iamq; gerens barbae, capitisq; capillos,

Exhalans animam pulucream per bumum:

Atq; tenens manibus resperfa cruore pudenda,

Cernenda iratis non nisi luminibus:

Omnia persimilis iuueni, conamine magno

Vt pubertatis flos sibi detur, agit.

Ille oculis hominum gratus, dum uiuit, habetur:

Strenuus at primis cæsus in agminibus.

Progrediens aliquis maneat pede firmus ulroq;

In terra, stricto dente labella premens.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

BASILEAE EX OFFICINA
OPORINIANA, ANNO SALV-
cis humanæ M. D. L X I X. Mensis
Januarii.